

На базі числівників породжується розмаїття стилістичних фігур та тропів, що надають тексту відповідної стильової тональності. Числівник мотивує широкий спектр метафоричних типів, моделює порівняння, є базою для створення синекдохи і метонімії, перифрази, типової для числівникових форм гіперболи.

Отже, всупереч обмеженій семантиці числівника, абстрагованому лексичному значенню, звернення до поетичної мови репрезентує додаткові конотації, переносні значення, поширеність певних числівників, дає можливість виявити інформацію щодо характерних рис ідіостилю кожного окремого поета. Дослідження функціонування мовних одиниць у поетичному тексті є актуальним і перспективним, уможливорює комплексний аналіз ідіостилю письменника, розкриття авторського задуму.

Список використаних джерел

1. Бабенко Л. Г., Васильев И. Е, Казарин Ю. В. Лингвистический анализ художественного текста: учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности «Филология». Екатеринбург : Издательство Уральского университета, 2000. 534 с.
2. Гливінська Л. К. Актуальні аспекти вивчення поетичної мови. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 2012. Вип. 8. С. 14–19.
3. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность. Москва : Наука, 1987. 264 с.
4. Лосев А. Ф. Проблемы символа и реалистическое искусство. Москва : Искусство, 1976. 367 с.

СЛОВОТВІРНЕ ГНІЗДО СЛОВА ХАБАР

Поповський Анатолій Михайлович

*доктор філологічних наук, професор, Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ, popovsaki@i.ua*

У час реформаторських заходів суверенного суспільства України в засобах масової комунікації як в усному, так і писемному мовленні активізувалося слово **хабар**, яке в лексикографічних працях тлумачиться так: **хабар** «гроші або речі, що даються службовій особі як підкуп» [1, VI, с. 146]; **хабар** (плата службовій особі за якусь послугу як підкуп) [2, II, с. 832].

В українську мову це слово запозичене з арабської за посередництвом турецької – *haber* «повідомлення, вістка, новина»; значення «підкуп», як зазначають дослідники, могло розвинутися на підставі значення «плата за повідомлення».

За час функціонування розширився значно його синонімічний ряд зі своєрідною специфікою використання в сучасних комунікаційних сферах: *мзда ірон.*, *калим розм.*, *піднос заст.*, *підношення заст.*, *базаринка / басаринка заст.*, *бакшиш розм.*, *заст.*, *хавтур*, *хавтура заст.*, *хаптура діал.* [2, II, с. 832]. Застарілі слова здебільшого використовуються в художніх творах з метою відтворення реалій певних історичних епох.

На основі цієї лексики виникли такі мовні одиниці, які набули своєї активності в сучасній затяжній боротьбі з корупцією різних суспільних прошарків: *хабарник* (особа, що бере хабарі), *хануга розм.*, *ханун розм.*, *ханко розм.*, *здирник заст.*, *здириця заст.*, *хаптурник діал.*, *кропив'яне сім'я зневажл. заст.* (про чиновників, канцеляристів, які брали хабарі), *хабарництво*. Рідше використовується запозичення з німецької мови – *маклер* [3, с. 612].

Користуючись нестабільністю суспільного устрою незалежної України, хабарний промисел знадобився службовим ділкам не чистим на руки. І хоч для боротьби з цим соціальним злом задіяні спеціальні державні підрозділи і в засобах масової інформації висвітлюється хабарництво посадових осіб, проте про результати викорінення цього явища поки що говорити рано.

Останнім часом (очевидно, що пов'язано з тривалим і незадовільним станом щодо судової реформи) певного резонансу набуло в суспільстві викриття хабарництва серед працівників судочинства. Внаслідок цього в ЗМІ оживилася інформація про злодіяння посадових осіб, а отже, і поповнився словотвірний арсенал юридичної лексики: *суддя-колядник*, *суддя-хабарник*, *прокурор-хабарник* та ін., які використовуються в інформаційних заголовках: «*Судді-хабарнику з Одещини оголосили заочний вирок*» і текстах з вказівкою персони, як-от: «*Вищий антикорупційний суд визнав винним в отриманні хабаря суддю Господарського суду Одеської області Павла Меденцева і призначив йому 9 років в'язниці з повною конфіскацією майна. Оскільки Меденцев переховується, судовий*

розгляд оголошення вироку у справі відбулося без нього, повідомляє канал *Zero Corruption*.

У 2014 році суддю Меденцева викрили на вимаганні та одержанні 570 тис. грн. від директора приватного підприємства за задоволенні позовних вимог у господарській справі, що перебувала у нього на розгляді. Гроші він отримав у три етапи, двічі – безпосередньо у службовому кабінеті» [4].

«Викидав гроші з вікна: під Дніпром «шишку» з прокуратури ефективно піймали на хабарі», (фото).

На Дніпропетровщині СБУ викрили прокурора однієї з місцевих прокуратур у хабарництві. Про це інформує *Politeka*, посилаючись на повідомлення прес-служби відомства у Фейсбуці. Так, повідомляється, що прокурор займався вимаганням грошей, а коли його спіймали на гарячому – хотів позбутися їх.

За попередньою версією слідства місцева жителька звернулася до прокурора із заявою щодо незаконного заволодіння її присадибною територією біля заміського приватного будинку [5].

Прикладів таких на сьогодні предостатньо. Тож і не дивно, що зарясніли такі відомості про аморальність певної частини таких «стражів правоохоронних органів», для яких не діють ні клятви, ні Закони Конституції України, хоч, як кажуть в народі: закони то є, а діє беззаконня ...

Вищенаведені факти не є поодинокими, бо до них щоденно додаються нові й нові, що тривожить українську громадськість таке уповільнення і байдужість в реорганізації судової системи України. Вже давно настав час переходити від обіцянок і заспокійливих гасел до реальних дій, виголошених Президентом України Володимиром Зеленським: **«Традиційно корупційного «якщо зайшов на посаду, то можеш трохи брати в кишеню державного, вона не обідніє» більше не буде. Може, дехто не почув? Наголошую ще раз. Кожний чиновник, міністр і депутат мусить великими літерами де-небудь для себе зафіксувати просту істину: якщо украв – сядеш, якщо брав хабар – сядеш»** [5]. І тут дійсними мають бути жорстокі закони правосуддя і покарання за вчинені злочини перед трудовим народом тим, хто їх вчинив.

Список використаних джерел

1. Етимологічний словник української мови : у 7-и томах. Київ : Наукова думка, 1982-2012.
2. Словник синонімів української мови : у 2-х томах. Київ : Наукова думка, 2000.
3. Словник іншомовних слів : 23 000 слів та термінологічних словосполучень / Л. О. Пустовіт та ін.; Бібліотека державного службовця. Державна мова і діловодство. Київ : Довіра, 2000. 1018 с.
4. Судді-хабарнику з Одещини оголосили заочний вирок. *UA. NEWS*. URL: [about:reader?url=https://ua.news/ua.suddi-habarnyku-z-odesh](https://ua.news/ua.suddi-habarnyku-z-odesh) (дата звернення: 07.10.2020).
5. Вадим Ткаченко. Выбрасывал деньги из окна : под Днепром «шишку» из прокуратуры эффективно поймали на взятке, фото. URL: [about:reader?url=https://dnepr.politeka.net/287861vybrasyval](https://dnepr.politeka.net/287861vybrasyval) (дата звернення : 28.09.2020).

ПОЕТИКА ПІСЕНЬ ЛІТЕРАТУРНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Стецик Марія Степанівна

*кандидат філологічних наук, доцент, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
stetsykmariast@gmail.com*

Ціздин Ольга Юріївна

магістр, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Українська пісня, народна пісенна культура як органічний сегмент світової культурної спадщини належить до унікальних духовних надбань етносу. Пісні літературного походження – це особливі фольклоризовані твори, які максимально наближені за світорецептивними параметрами і за поетикою до народної творчості і витримали випробування часом у вітчизняному просторі та за його межами.

Досвід інтерпретації літературних та фольклорних текстів, а також їхніх жанрових та поетичних систем дає підстави для твердження про те, що між ними багато відмінного, і навіть спільні риси часто позірні (на рівні зовнішніх сходжень і формальних збігів);